

MITT i LIVET

Västanfors Västervåla församlings tidning

nr 4/2010

Vardagshjältar

Vardagshjältar gör världen mänsklig

Vardagshjältar är som änglar. De ställer upp för andra utan att förvänta sig att få någonting tillbaka. De bjuder till lite extra för att glädja någon annan. De verkar gärna så där lite blygsamt i bakgrunden så att de inte märks så mycket, nästan som små skuggfigurer med vingar. Runt omkring dem sprids ett varmt och vackert ljus av medmänsklighet och kärlek.

Små goda gärningar gör stor skillnad för den det berör. Den som vågar ta ställning och säga ifrån i en nedvärderande situation och har modet att stå upp för en annan människas rätt och värdighet är verkligen en vardagshjälte. Jag tänker också på dem som vårdar en nära anhörig i hemmet, och på alla som jobbar inom vården och hemtjänsten. Ambulanspersonal och brandmän är också vardagshjältar som räddar liv.

I Mitt i livet får du möta några vardagshjältar i Fagersta, bland annat en blodgivare och en brandman. Vi berättar om tonårsgrabbarna som hjälper till att spola isen på Västanfors IP på nätterna så att barn, ungdomar och vuxna kan åka skridskor och spela bandy i vinter. Du kan också läsa om två kvinnor som av hänsyn till natur och människor även i andra delar av världen har valt att sälja alternativa produkter och kläder.

Alla är vardagshjältar någon gång, och jag tror att det är just vardagshjältarna som gör världen lite mänskligare att leva i.

Cecilia Kjellin Eriksson, redaktör

Blodgivare

Kjell anmälde sig som blodgivare efter att ha hört på ett radioprogram att Sverige inte är självförsörjande på blod utan måste importera blod från andra länder.

– Jag blev förvånad över det, säger Kjell, och berättar att han hade läst skräckexempel om folk som hade blivit smittade med importerat blod. Det måste gå åt en hel del blod runtom i Sverige varje dag, och man förstår att det alltid behövs blod.

Blodgivaren är en livräddare

Att vara blodgivare innebär att hjälpa en sjuk eller skadad medmänniska. Det kan till exempel gälla vid en svår förlossning, trafikolycka, cancerbehandling eller höftledsoperation.

Det finns inga alternativ till blodgivarens insats eftersom blod inte kan tillverkas på konstgjord väg. Blodet är dessutom en färskvara som bara kan lagras i sex veckor.

En vuxen människa har mellan fyra och sex liter blod. Vid varje blodgivning tappas 4,5 dl blod. Efter tappningen centrifugeras blodpåsen på laboratoriet. Detta görs för att blodet ska delas upp

är vardagshjältar

Kjell Fredriksson har varit blodgivare i snart 30 år och det tycker han inte själv är särskilt märkvärdigt. Men faktum är att Sveriges ca 400 000 blodgivare räddar många liv! Socialstyrelsen har uppskattat att 100.000 patienter får blod varje år. Av dessa får troligen minst en tredjedel blodtransfusioner som är direkt livräddande i akuta situationer. Kjell pratar ofta positivt om att ge blod och försöker uppmuntra fler att bli blodgivare.

Text och foto: Cecilia Kjellin Eriksson

i sina beståndsdelar (röda blodkroppar, plasma, trombocyter och vita blodkroppar). Det innebär att 4,5 dl blod kan hjälpa flera patienter som var och en får den blodkomponent han eller hon behöver.

Kroppen bildar ständigt nytt blod. Efter några veckor finns normalt antal blodkroppar i cirkulation igen. Eftersom blodgivarens blodvärde kontrolleras vid varje tappning är det ett bra sätt att hålla kontroll på hälsan. När givningen är avslutad kollas också att blodet inte är smittat med HIV, Hepatit B, Hepatit C eller Syfilis. Blodpåsarna går inte att lämna ut till någon patient förrän testerna är klara och godkända.

Juice och järntabletter

Efter blodgivningen får blodgivaren juice och en macka för att snabbt återställa blodsockernivån så att man inte ska känna sig yr eller matt. Man får också med sig en karta järntabletter för att undvika järnbrist. Det gör inte ont att lämna blod och det tar inte lång tid. Själva tappningen tar inte mer än 10–15 minuter, men man bör räkna med att hela besöket på blodcentralen tar ungefär en halvtimme.

– Jag har aldrig upplevt något obehag under själva

Fakta om blodgivning

Om du är mellan 18 och 60 år, frisk och väger minst 50 kilo är chansen stor att du kan bli blodgivare (är du kortväxt räcker ibland inte den vikten). Blodcentralen kontrollerar ditt blodvärde (Hb) som måste vara minst 125 g/L om du är kvinna och 135 g/L om du är man.

Du får ge blod högst tre (kvinna) eller fyra (man) gånger per år. Efter utlandsresor till vissa länder gör man uppehåll i blodgivningen under en tid för att vara säker på att inte smittor ska föras över via blodet. Under graviditet och om man äter vissa mediciner ska man inte heller lämna blod. Du måste visa giltig identitetshandling vid varje besök. Läs mer om blodgivning på www.geblod.nu

blodgivningen eller mått dåligt efter en blodgivning. Man kan jobba och motionera som vanligt samma dag. Numera kan man välja om man vill lämna blod på morgonen eller på eftermiddagen så att man inte ska behöva vara borta från jobbet, och det underlättar, även om det aldrig har varit något problem att få ledigt från jobbet för att lämna blod, säger Kjell.

Fler blodgivare behövs

– Det borde finnas fler som kan tänka sig att lämna blod. Om man är frisk så kan man i alla fall prova, tycker Kjell, som också har anmält sig till donationsregistret, vilket innebär att om han skulle dö i en olycka så har han godkänt att hans organ får användas för transplantation.

– Om man dör har man ju ändå ingen nytta av sina organ så då är det ju bättre att kunna rädda livet på någon annan, menar Kjell.

Han skulle heller inte tveka till att donera till exempel en njure till en sjuk släkting om det visade sig att de rätta förutsättningarna för en transplantation fanns och det inte skulle påverka Kjells egen hälsa.

Här var det livat, här var det glatt...

Nere på Västanfors IP, en sen kväll som snart ska övergå till den första natten i november, vandrar ett gäng grabbar omkring ute på bandyplanen. Det är järngänget som ansvarar för att det ska bli is i år igen.

Klockan är halv elva och de har hållit på en timme ungefär. Men än är det många timmar kvar tills de får krypa till kojs. De berättar att de ska hålla på till klockan två-tre den här natten. Det är kallt på isen, jag känner kylan genom mina skor som inte har alltför tjock sula. Järngänget har alla rejäla fodrade vinterstövlar med garanterat tjock sula. Isen är inte bara iskall, den är jättehal och det är väldigt glatt att gå på den.

Använder bara en slang

Man använder bara en slang för den andra är trasig, berättar man. Jag tänker i mitt stilla sinne att hur ska man kunna bygga en ishall när man inte ens kan fixa en fungerande slang till grabbarna som går nästan hela natten över isen fram och tillbaka för att göra is med bara en slang...?

Jag frågar om de får någon mat eller fika och de säger att de tror att

Bosse (Axelsson) har kommit ned med något men de är inte säkra.

Ismaskin och minusgrader

Det är måndagskväll och Joakim berättar att A-laget har en planerad träning på onsdag kväll. För mig låter det som att det blir en lång natt, inte bara denna utan även kommande. Frågan är om man kommer att hinna...? Men det är inte bara de här grabbarna som kommer att se till att det blir träningsduglig is. Så fort man fått upp ett tillräckligt tjockt islager kan ismaskinen åka ut och fixa till så isen blir jämn och slät. En av grabbarna är lite skeptisk till att isen ska bli jämn för som han säger:

– Underlaget är ganska ojämnt och det är ganska många gropar i gruset under så det vill till att tyngdlagen gör sitt för det ska bli jämnt och bra.

Temperaturen ligger på noll grader men man räknar kallt med att det

kommer bli ett antal minusgrader senare framåt natten. Visserligen går kylaggregaten på maximal effekt men det behövs minusgrader för att skynda på isbildningen.

Höstlov från skolan

Jag undrar hur gamla de är och vilken klass de går i och de berättar att de går i 8:an och är 14 år. Jag fortsätter att vara frågvis och undrar om de inte kommer att vara trötta i skolan imorgon men då skiner de upp och berättar att de har höstlov och det är ju ett ljus i mörkret.

När jag går hem i den sena, kyliga vinterkvällen funderar jag på om de spelare som kommer att åka över isen i vinter, i anfall och försvarsspel, kommer att skänka en tanke till de hjältar som gick timme efter timme en måndagskväll i början av november med blöta vantar och trasig slang för att göra is åt de stora grabbarna.

Från vänster: Alexander Jedselius Hansson, Gustav Kruse, Joakim Jedselius Hansson, Emil Mellberg, Erik Kruse

Text och foto: Staffan Riddersporre

En hög jämn stråle är viktigt

Alexander sprider ett jämnt lager

En vardagshjälte hoppar inte

Jag besökte Lindgårdsskolans sjätteklassare för att höra deras tankar om vardagshjältar. Jag erkänner lite skamset att jag trodde att de skulle prata om Batman och Spindelmannen. Ack vad jag bedrog mig. De var med i snacket på en gång. Vi diskuterade vad en hjälte är, vem som är eller kan vara en hjälte och om de någon gång varit vardagshjältar. Självklart fick jag också massor av förslag på vad en vardagshjältes handlingar består av. När jag frågade dem om fiktiva hjältar som Stålmannen och Batman, blev jag direkt satt på plats. De talade om för mig att en vardagshjälte inte hoppar upp i luften och börjar flyga, eller stoppar rånnare.

Vad är en hjälte?

Vi började med att reda ut begreppet hjälte, vad det är för en person. Många tyckte att det är en person som ställer upp och alltid finns där. Det kan också vara någon som vågar ta parti för en sak eller person som många ställer sig negativ till. En hjälte vågar säga stopp när han eller hon ser att något fel pågår. Eleverna är rörande överens om att brandmän, ambulanspersonal och poliser är vardagshjältar.

Vad gör en vardagshjälte?

När jag ställer den frågan säger Arvid direkt att Martin är en vardagshjälte. Han berättar att om han kommer till skolan och känner sig deppig, så tar det inte lång stund innan Martin har muntrat upp honom och gjort honom glad.

Det var det fler elever som höll med om. Många tycker också att kamratstödjarna är hjältar. Det visar sig också att just Martin är kamratstödjare. *

Lärare och föräldrar är hjältar

Även lärarna på skolan är hjältar, tycker eleverna. Något som de verkar uppskatta mycket är att personalen ser när konflikter pågår, att de tar tag i dem på en gång och hjälper till att lösa dem.

Naturligtvis är också elevernas föräldrar hjältar. De städar en del elevers rum och lagar deras mat. De hjälper till med läxorna, packar gympakläder och plockar undan efter en del. Föräldrarna finns dessutom där för att lyssna. De tar helt enkelt hand om sina barn!

Många i klassen berättar om sjukvårdspersonal som gjort intryck på dem. Axel talar om när han var skadad och behövde sys. Då var det en personal som pratade med honom för att få honom att tänka på något annat än smärtan. Det var en hjälte för Axel. Linus säger att han tycker personalen som fanns runt honom när han skulle sövas var hjältar.

Mer eller mindre hjälte?

Plötsligt kommer Agnes på en riktigt hjälteaktig handling. Det var om en person som hoppade ner i slussen i Västanfors för att rädda en hund som trillat i. Detta ledde till att vi började diskutera om det går att gradera hjälteaktiga handlingar. Det kan man. Att rädda en

hund som trillat ner i slussen var definitivt en tia. Nellie frågar tveksamt om hon var en hjälte som hjälpte mamma att bära in matkassar från bilen. Efter lite diskussion kommer vi fram till att det är en hjälteaktig handling, men att det nog är en etta eller tvåa på skalan.

Egna hjältehandlingar

Jag ber eleverna att använda ett par minuter till att fundera på om de gjort några hjälteaktiga handlingar. En del behöver inte någon tid alls för att tala om vad de gjort, medan andra behöver betydligt mer tid till att tänka. Att bära in saker från bilen, plocka in i diskmaskinen och hjälpa mamma att baka en chokladkaka räknas bestämt som hjälteaktiga handlingar, men de ligger ganska långt ner på graderingsskalan. En tjej berättar att hon lagat mat åt sin storebror, efter att han tjatat ganska mycket på henne om det. Hon tycker själv att det är en hjältehandling, men storebror visade nog inte den uppskattning hon förtjänade. Axel berättar att han letade reda på deras bortsprungna katt i skogen i mörkret. En kille i klassen säger efter lång tystnad att han hjälpte en kille som brutit fingrarna en gång. Han tog hand om honom och såg till att han fick hjälp. Ytterligare en tjej tycker att hon är en vardagshjälte när hon hjälper sina småbröder med läxorna. Det håller vi alla med om, för småbrorsor kan ju vara rätt dryga ibland.

upp i luften och börjar flyga

Elever i år 6 på Lindgårdsskolan.
Foto: Cecilia Kjellin Eriksson

Slutligen frågade jag eleverna om de någonsin talat om för sina föräldrar och kompisar att de tycker att de begår hjälteaktiga handlingar. Det hade de inte, så jag fick dem att lova att de skulle göra det. När jag hade tackat för mig och skulle gå därifrån, kom en kille fram till mig och berättade blygsamt att han hade ringt till polisen en gång. Han var med när en kompis blev misshandlad. Det måste väl ändå vara en tia på skalan över en vardagshjältes dåd och verk!

Efter att ha pratat med tolv-åringarna om vardagshjältar kom jag fram till följande:

- Brandmän, poliser, ambulans- och sjukvårdspersonal är de "riktiga" vardagshjältarna.
- En vardagshjälte behöver inte utföra hjältedåd, men det går att gradera insatserna – ju modigare man är i sina handlingar desto högre upp hamnar man på skalan.
- En vardagshjälte är osjälvisk – man är inte snäll och hjälpsam för egen vinnings skull.

Till sist vill jag tacka dessa underbara människor som till och med offrade sin lunchrast för att prata med mig.

**Kamratstödjarna är en grupp som består av två valda elever från varje klass i år 4-6. Tillsammans med skolans elevcoach arbetar de för att förebygga kränkande behandling och öka trivseln på skolan. Kamratstödjarna får utbildning i kamratskap där olika teman tas upp under träffarna, som t.ex. gruppträck och samarbete. De övriga eleverna på skolan kan vända sig till kamratstödjarna om de har ett problem som de vill ska tas upp när gruppen träffas.*

Marianne Paby

Spännande och roligt att vara brandman

– Att vara brandman är både spännande och roligt, och så håller man igång kroppen samtidigt, säger Pertti Palonto, som är platschef för deltidbrandkåren i Fagersta. Det är ju ett sätt att bidra med en tjänst i samhället om någon blir drabbad.

Räddningstjänsten rycker ut vid olyckor där människor, miljö eller egendom har skadats och där behov finns för ett snabbt ingripande. Inom sju minuter ska en deltidbrandman i Fagersta ha hunnit ta sig till brandstationen, klätt sig och fått med sig lämplig brandskyddsutrustning och vara på väg mot olycksplatsen. Pertti som är styrkeledare har under beredskap alltid en befälsbil och ska vara på väg till platsen inom 90 sekunder. I snitt får brandkåren i Fagersta 3–4 larm i veckan. Oftast handlar det om tillbud som ännu inte har blivit brand, men som hade kunnat utvecklas till en brand.

Att vara deltidbrandman påverkar både arbete och privatliv. Arbetsgivaren måste ha lämnat sitt godkännande till åtagandet, eftersom en brandman under sin beredskap måste kunna lämna jobbet direkt när det kommer ett larm. Även privatlivet påverkas, eftersom brandmannen måste vara beredd på att rycka ut på ett larm dygnet runt under beredskapsveckan.

– Man kan inte åka utanför stan och handla med familjen, festa eller besöka släktingar och vänner på annan ort. När man har beredskap måste man alltid ha nycklar och underställ framme och motor-

Pertti Palonto har varit brandman i Fagersta under många år. Han började i deltidskåren 1984 och slutade 1999 då det fattades beslut om att lägga ned den. 2007 startade deltidbrandkåren i Fagersta igen där Pertti nu är platschef. Pertti jobbar även skift på VB Energi i Fagersta.

värmare och kupévärmare i bilen så att den är isfri, säger Pertti.

Heltid och deltidbrandkår

På vardagar kl 7–16 bemannas brandstationen i Fagersta av fem heltidsanställda brandmän. Deltidbrandkåren har beredskap på kvällar, nätter och helger, och även under dagtid ifall det blir dubbel-larm.

I Fagerstas deltidbrandkår ingår 25 brandsoldater som är uppdelade i fyra grupper. Varje grupp har beredskap var fjärde vecka. I varje grupp finns en styrkeledare som åker först till olycksplatsen för att informera sig om läget. Styrkeledaren kontrollerar att ambulans och polis är larmade och vidarebefordrar information till sin brandstyrka för att de ska vara så väl förberedda som möjligt och få med sig rätt

utrustning till platsen. Om det är en större händelse kallas förstärkning in från andra räddningsstyrkor på närliggande orter.

Egenskap av platschef är det Perttis ansvar att se till att det finns en ersättare när någon av brandmännen är sjuk, och det är inte alltid så lätt när det till exempel är storhelg.

En eller två kvällar under beredskapsveckan får brandmännen fortbildning med praktiska övningar och information om nyheter inom branschen. På brandstationen finns lokaler för utbildning, kök och samlingsrum och utrustning för styrketräning. Under beredskapsveckan kan brandmännen inte ge sig ut på en lång joggingrunda utan har då möjlighet att träna på stationen i stället.

– Jag har idrottat i hela mitt liv och de tester som en brandman måste göra varje år blir en morot att hålla igång. Jag tränar styrketräning och så är jag med i Fagersta karateklubb. Kampsport är bra på det viset att det håller lederna rörliga, berättar Pertti.

Samtal och stöttning

Om det har varit en brand eller olycka med dödlig utgång samlas insatsstyrkan alltid direkt efteråt för att prata om vad de varit med om. Om det behövs kontaktas en kurator eller psykolog som kan stötta gruppen eller enskilda brandmän.

– Vi är stenhårda på att hålla koll på varandra så att ingen mår dåligt, säger Pertti. Det är särskilt viktigt här i Fagersta just nu, eftersom de flesta brandmännen är unga killar som inte har så mycket erfarenhet. Det kan vara tufft att vara med om en jobbig situation och då behöver man stöttning.

Vad krävs av deltidsbrandmän?

Den som är intresserad av att bli brandman kallas till en anställningsintervju. Det är viktigt att man har rätt inställning till uppgiften och att man har god fysisk och psykisk hälsa. Det är en fördel om man har fast arbete, förklarar Pertti, för då är chansen stor att personen blir kvar i Fagersta. Att utbilda en brandman kostar också en del för förbundet. Som deltidsbrandman måste man ta körkort för tung lastbil. Ett godkänt läkarintyg krävs och godkända fystester. Efter två veckors preparandutbildning får man verka som brandman under en tid och sedan blir det sex veckors brandmannautbildning i Borlänge eller Sandö.

Under november var det en preparandkurs i Avesta där tre kursdeltagare var från Fagersta. Det finns även kvinnliga brandmän i Fagersta.

– Man måste vara intresserad av uppgiften och vilja göra en insats i samhället. Man måste vilja vara en resurs och inte tveka till att hjälpa till i olika situationer. Det är en utmaning att inte veta vad man kommer till på en utryckning, menar Pertti.

**Text och foto:
Cecilia Kjellin Eriksson**

Fakta om Södra Dalarnas Räddningstjänstförbund

Södra Dalarnas Räddningstjänstförbund är ett kommunalt förbund som består av fyra kommuner: Avesta, Hedemora, Fagersta och Norberg. Inom förbundsområdet finns sju räddningsstationer med totalt 160 medarbetare, varav 45 är heltidsanställda.

Inom förbundet arbetar man aktivt med att utbilda privatpersoner, företag och organisationer för att minimera konsekvenserna av en brand.

Räddningstjänsten bedriver även tillsyn utifrån ”Lagen om skydd mot olyckor”, och stödjer företag och organisationer i arbetet med Systematiskt brandskyddsarbete. Även olycksundersökningar och brandorsaksutredningar utförs.

Några tips från Räddningstjänsten i jultider

- Kom ihåg att kontrollera din brandvarnare. Skriv gärna datum på batteriet så du vet när det är dags att byta.
- Använd alltid en godkänd värmebeständig ljusstake till värmeljus!
- Se till att det finns tillgång till brandsläckare eller vatten.
- Stäng in branden! Brinner det i din lägenhet – ta dig ut och stäng dörren efter dig. Då sprider sig inte branden och den giftiga röken ut i trapphuset lika fort. Larma 112.
- Gå aldrig ut i ett rökfyllt trapphus! Brinner det hos någon annan och trapphuset är rökfyllt – stanna i din lägenhet och håll dörrar och fönster stängda. Röken är livsfarlig och dödar snabbt. Larma 112. Räddningstjänsten hjälper dig ut. Din lägenhet kan stå emot brand och rök i 30 till 60 minuter.
- **Intresserad av utbildning?**
Samla ihop minst 15 personer i ditt trapphus, bostadsrättsförening eller intresseförening. Räddningstjänsten bedriver kostnadsfri hem- och fritidsutbildning, HOF. Ring 0708-645210 och boka tid.

Vardagshjälten – vem är det?

O rdet finns redan, vardagshjälte. Du har säkert hört någon säga ordet högt. Kanske har du sagt det själv, sagt det om någon som du beundrar: Hon är en riktig vardagshjälte!

Vad kan det betyda? Finns det någon definition på vardagshjälte undrar jag och söker efter ordet i en av mina uppslagsböcker. Ingenting där. Jag söker ut på Internet, jag söker där i Svenska Akademiens Ordbok där borde väl ordet finnas, tänker jag, optimistiskt. Nähä, det närmaste jag finner är förklaring av ordet "hjärte".

"Hjärte är i allmän betydelse en beundransvärd person som utför stordåd, och som på så sätt vinner stor "heder och ära". Då måste en vardagshjälte vara någon som utför "stordåd mitt i vardagen" men vinner hon verkligen stor heder och ära? Just det att det står ett rumsligt begrepp framför ordet hjälte ger ordet en annorlunda klang och innebörd. Och jag får lust att ge mig ut på lite egna funderingar om vem som är vardagshjälte hos oss idag. Du är välkommen att följa med!

E n hjälte måste bli erkänd som en hjälte, bli utnämnd av någon eller några. Annars upptäcks inte det som han eller hon har gjort. Stordåden som definitionen nämnde, har blivit upptäckta av andra och applåderade. Men för en vardagshjälte råder helt andra förutsättningar; **här finns ingen som applåderar**. Det kan bero på att det inte anses som något märkvärdigt eller särskilt, som vår hjälte gör. Kanske varje dag. Som till exempel våra tidningsbud. Uppe vid 3–4 tiden varje morgon, i alla väder, för att du och jag skall kunna njuta av vår morgontidning. Jag har hämtat min morgontidning i över 20 år i samma brevlåda utan att ha sett ansiktet på mitt tidningsbud. Men i lördags morse var jag uppe med tuppen och 5.20 stod jag bredvid min postlåda och då kom hon, farande i sin bil. Och vi hälsade på varandra, det var mitt helgbud, som kör på lördagar/söndagar. Mitt vardagsbud måndag-fredag har jag inte sett eller hälsat på, ännu.

Så, i viss mån är en vardagshjälte någon som utför en mycket viktig samhällstjänst utan att vi vet vem denna hjälte är. Jag tänker på dem som kommer

och hämtar alla mina tidningar så att jag slipper ha dem kvar hemma. Bara det att jag kan få ställa ut på gatan och bli av med dem och dessutom veta att mina gamla, utlästa tidningar blir omhändertagna av en idrottsförening som tjänar en liten slant på sitt slit. Ett slit som görs av frivilliga och där slanten går till ungdomsverksamhet, för att unga människor skall kunna spela fotboll.

Hur inne är det att vara frivillig idag? Att ge av sin dyrbara tid till någonting som jag inte får någon direkt utdelning av? Många föräldrar ställer upp frivilligt när deras barn är engagerade i en förening, säljer korv och skjutsar, men när barnen slutar då slutar ofta föräldrarna också...

Jag brukar fundera på det, hur överlever föreningarna idag, vem håller dem vid liv?

E n vardagshjälte är någon, ung, vuxen eller gammal som troget finns där, mitt i vardagen och tjänar andra. Tänk på all omsorgspersonal, ofta ett oglamouröst arbete, ett rent slit varje dag. Och hur många av oss skulle vilja byta med dem, arbeta med gamla människor som ständigt behöver tillsyn och hjälp med nästan allting? Därför känner vi ofta **en beundran** för människor som gör saker vi själva inte skulle vilja göra. Men som någon måste göra, för att vårt samhälle skall fungera.

Jag tänker på alla ensamarbetare. Där jag bor ser jag och hör tågen komma varje dag. I varje tåg sitter en ensam lokförare med ett mycket stort ansvar...

En vardagshjälte arbetar oftast i det tysta. Det är inte mycket väsen runt omkring honom eller henne. Den här typen av hjälte vill inte heller synas. "Nej, jag är väl inte så viktig, det är inget märkvärdigt det jag gör!" kan jag höra vardagshjälten säga.

Jamen, det är det visst, vill jag ropa tillbaka. Men det gör jag inte. Med höga tillrop når jag inte fram med min beundran till min vardagshjälte. Däremot har jag provat att säga ett försiktigt, tack, och nicka med huvudet. Liksom för att förtydliga att jag vet, vem du är för mig, och hur mycket det betyder, din insats, för mitt välmående.

Och den här lilla nicken med huvudet, det uppskattar,

varje vardagshjälte för den tror jag att hjälten uppfattar som en liten bugning. Att buga sig för någon annan, det är en vacker rörelse som vi har förlorat i vår tid. Den lilla rörelsen förmedlar en aktning, en respekt, för ett fenomen som vi skall vara rädda om, särskilt i vår lätt hysteriska "jag vill bli kändis-längtan".

I vardagshjältens syn på sin egen insats finns, menar jag, en ödmjukhet inför sitt uppdrag som ibland är helt frivilligt, ibland en arbetsuppgift. Och om vardagshjälten själv skulle uttala sig om sina stordåd (obs vilket egentligen aldrig sker!) kanske det skulle kunna låta så här:

"Det jag gör är en sak som måste göras för den goda sakens skull - och jag gör det gärna- inte för att få beröm eller hjältestatus – utan för själva sakens skull. Det är därför jag ställer upp. Och det är inte något märkvärdigt med det!"

Det är framförallt i vardagen som vi finns till för varandra och vår uppgift är att tjäna varandra. I kristen tro är ordet "tjäna" en stor liten pärla som uttrycker hur Jesus önskar att vi ska förhålla oss till varandra och våra olika behov. Det handlar om att vara till för varandra på en mängd olika viktiga sätt. Det är det goda samhällets grundpelare; vi behöver varandra och vi behöver finna vägar, nya modeller, för hur vi på ett gott sätt kan tjäna varandra i vår vardag.

Och då behöver vi ta lärdom av våra, många gånger osynliga, vardagshjältar. Först behöver vi upptäcka dem, se att de faktiskt finns, ofta nära intill. Våga beundra dem, ge dem den lilla "bugningen" som uttrycker vår respekt och tacksamhet. Absolut inga tillrop eller applåder, nej, här får du och jag öva oss i den tysta ögonkontaktens styrka.

Lycka till i ditt sökande efter dina vardagshjältar!

Ps I psalm 180 finns det ord som ger lite tips inför detta sökande. Har du inte tillgång till en psalmbok? Hör av dig till mig tel 434 12 så får du psalmen hemskickad, eller titta in på församlingens hemsida www.svenskakyrkan.se/vastanfors Ds

Li Lundberg, präst

Elvy hjälper gärna andra

Utsikten från Elvy Pabys balkong på Utsiktsvägen i Ängelsberg är storslagen.

Elvy Paby är en energisk 72-åring som har mycket att berätta om sitt liv. Hon har sex barn, tolv barnbarn och ett bonusbarnbarn, och hon sköter fortfarande bokföringen för firman Paby & Son, som hon driver tillsammans med sönerna. Som hemmafru skötte hon både hem och lagård, och hon har jobbat 16 år inom hemtjänsten.

Lagård och hemtjänst

Elvy var hemmafru tills hon var 48 år, och när hon fick en förfrågan från kommunen om att jobba inom hemtjänsten tackade hon efter viss tvekan ja, och det har hon inte ångrat.

– Det är det bästa jag har gjort, säger Elvy. Det var så roligt för de var så tacksamma för allt man gjorde. Jag kom överens med alla

för jag tog folk som de var, och det har gått bra i alla tider.

Under vissa perioder jobbade Elvy inom hemtjänsten i Ängelsberg och där kände hon dem hon gick till. Hon har också varit knuten till den hemtjänstgrupp på Stolpvreten som åkte både till Hedkärra, Godkärra och Ängelsberg. När Elvy började jobba i hemtjänsten hjälpte hemsamariterna till med allt från att tvätta fönster och städa till dusch och matlagning.

– Man fick göra allt och det var väldigt roligt. Jag är praktiskt lagd och är van vid att klara mig själv. Det hade jag nytta av inom hemtjänsten, och det har jag också nytta av nu när jag är ensam, säger Elvy och berättar att hennes man dog för 12 år sedan.

När barnen växte upp hade Elvy och hennes man Leif slaktdjur i Västervåla. De arrenderade lagård med tillhörande mark först vid Skrivargården och senare i Bondfallet. De renoverade lagården så att de hade plats för 40 tjurar och tio grisar åt gången. Tjurarna såldes till slakt när de var 18 månader och grisarna var drygt sex månader, så de hade normalt två kullar per år.

– När det var som mest arbete på åkrarna var lagårn min, berättar Elvy. Det var jätteroligt och jag tyckte om djuren. Jag har ju växt upp som bondjanta.

Firman Paby & Son

Redan när Leif och Elvy flyttade till Ängelsberg 1965 började Leif med traktorer och snöröjning, och

firman Paby & Son registrerades 1973, berättar Elvy medan hon snabbt och vant kollar upp året på firmans hemsida på internet.

I början jobbade Leif mest med anläggningsarbeten på byggen, men sedan 80-talet har firman uppdrag på järnvägen. Numera är det sönerna som har traktorgrävare och jobbar som entreprenörer i firman. Birger och Arne är så gott som stationerade i Göteborg medan Anders har uppdrag i Norrköping. Genom upparbetade kontakter har firman alltid haft jobb utan att marknadsföra sig. Inte ens den senaste lågkonjunkturen påverkade företagets uppdrag och lönsamhet. Det är fortfarande Elvy som sköter företagets bokföring och administration.

– Pappersarbetet sköter jag på kvällarna när det är mörkt, säger Elvy, som sällan tittar på TV. Man får vara glad så länge man är klar i huvudet.

Hjälper andra

Elvy är en sån där person som inte kan låta bli att vara till hjälp när det behövs. När barnbarnen var mindre var hon ofta barnpiga, och när grannen eller sonen behöver hundvakt ställer hon naturligtvis upp. Hon har själv haft både hund och katt men nöjer sig numera med att ta hand om andras hundar ibland.

Under en period var hon god man för en äldre granne i byn, som behövde hjälp med att sköta ekonomin. Ofta fick den äldre damen åka med Elvy till affären och handla. Elvys föräldrar bodde de sista åren

på nedervåningen i Elvys hus. Det var Elvy som insisterade på att de skulle flytta in så att hon skulle kunna hjälpa dem på gamla dar.

– Jag hjälper gärna andra, men har svårt för att be om hjälp själv. Jag vill inte vara till besvär utan försöker klara mig själv.

Dans och trädgårdsarbete

Flera gånger i veckan åker Elvy på PRO-dans tillsammans med en väninna. De turas om att köra till Hedemora, Säter, Avesta och Ludvika.

– Jag har alltid tyckt om att dansa, säger Elvy, och jag har tagit upp det intresset sedan jag blev ensam.

Trädgården ska skötas under sommarsäsongen och när vintern kommer skottar hon snö och bär in ved. Oljepannan behöver hon hjälp med, men annars fixar hon det mesta.

– Jag tycker om att vara i skogen och plockar gärna bär och svamp både åt mig själv och åt andra. Jag saftar och syltar och ungarna hämtar i källaren.

Elvy tar dagen som den kommer och tar sig för med det som behöver göras när hon har lust, och om det passar tar hon sig gärna en tupplur. Hon bakar gärna men tycker inte att det är lika roligt att städa.

– Jag är ganska impulsiv, och jag får mer gjort på kvällen än på morgonen. När jag får för mig att göra något då bara händer det, säger Elvy medan hon ställer fram de goda bullarna som hon bakat kvällen innan.

Elvy Paby är van att klara sig själv. Hon bär in ved och skottar snö när det behövs.

**Text och foto:
Cecilia Kjellin Eriksson**

Rebecca driver en rECO butik

Rebecca jobbar också som aerobinstruktör på Arena och det är praktiskt att det är så nära.

– Det är en personlig lyx att få jobba med det jag vill göra och kunna kombinera det med mitt fritidsintresse som jag också älskar, säger Rebecca.

Text och foto: Cecilia Kjellin Eriksson

Rebecca Viklund är 24-åringen som har viljan och modet att driva en butik i Fagersta med ekologiska och rättvisemärkta varor. Hon säljer både te, choklad, schampo, smycken, hantverk och kläder i butiken rECO i Arenahuset.

Idén föddes i maj och den 31 juli öppnade Rebecca sin butik samtidigt som Arenahuset slog upp sina portar. Namnet rECO har Rebecca själv valt och butiken ingår inte i någon större kedja utan är unik i sitt slag. Rebecca väljer noga vilka varor hon beställer hem från olika leverantörer, och hon märker vartefter vilka varor som är populära och vilka varor som är mindre intressanta för kunderna. Alla varor är ekologiska och rättvisemärkta, och Rebecca tycker också att det är viktigt att det är produkter med hög kvalitet.

– Jag försöker hitta guldkornen av varor hos de olika leverantörerna. Jag vill inte lura på kunder dåliga varor, utan vill vara säkra på att det jag säljer är bra produkter. Många kommer tillbaka och handlar och

det känns bra även för mig att de är nöjda med produkterna.

– Jag är inte värsta naturveganfreaken, så är det inte, skrattar Rebecca. Det viktigaste för mig är att så ett frö hos andra. Man måste inte vara extrem med allt för att vara medveten och leva miljöekonomiskt. Att odla sina egna grönsaker och använda tyglöjor är kanske inte det ultimata för alla. Man måste kunna leva enkelt utan att få dåligt samvete trots att man är medveten och utan att natur och miljö ska få en dyr räkning. Det behöver inte vara svåra saker man måste göra för att välja ett mer hållbart leverne.

Om fler får upp ögonen för rättvisemärkta varor kan det bli fler sådana produkter i butikerna och priserna kan bli lägre, tror Rebecca.

Välgörenhetshörnan

I ett hörn av butiken finns ”välgörenhetshörnan”. Där kan den som vill lämna in till exempel begagnade böcker eller andra saker som Rebecca sedan säljer till

förmån för ett visst projekt. I välgörenhetshörnan betalar kunden det den tycker att varan är värd och hela inkomsten går till det aktuella projektet, som byts varje månad. Exempel på projekt som Rebecca har stöttat är läkaren Kerstin Hanssens arbete i Kambodja. Lärarförbundets utbyte med lärare i södra Afrika där de sålde en bok om hiv och aids har också varit aktuellt, och i november valde Rebecca att lyfta fram Fair Trade-märkningen.

Rebecca har fått mycket uppmuntran för sin satsning, och hon tycker själv att affärerna går över förväntan.

– Det är jätte-jätteroligt och jag blir alldeles varm och glad när jag ser att det uppskattas. Folk har visat stort intresse och många berömmar mig för att jag vill och vågar satsa i Fagersta.

rECO finns i Arenahuset på Kristiansbergsvägen och har öppet må, ti, on kl 11–18, to kl 11–21, fr kl 11–16 och lö kl 11–14.

Fair trade

Fairtrade är en oberoende produktmärkning. Genom att välja Fairtrade-märkta produkter hjälper du till att skapa förutsättningar för odlare och anställda i utvecklingsländer att förbättra sina arbets- och levnadsvillkor.

Fairtrade-kriterierna är internationella och utvecklade av Fairtrade Labelling Organizations International (FLO). De baseras på de grundläggande ILO-konventionerna för mänskliga rättigheter i arbetslivet samt syftar till ekonomisk utveckling och ökad miljöhänsyn.

Kriterierna kan sammanfattas enligt följande:

- Odlare och anställda får förbättrade ekonomiska villkor
- Premier till investeringar i lokalsamhälle och verksamhet
- Barnarbete och diskriminering motverkas
- Demokratin och organisationsrätten främjas
- Miljöhänsyn och ekologisk produktion främjas

Du vet väl om...

att du kan köpa rättvisemärkta varor som smycken, porslin, te och choklad även på Lindgården?

Kasthuri bor i byn Kumarapettai i Tamil Nadu, sydöstra Indien. Hon ingår i en självhjälpsgrupp som förutom utbildning ger gruppens medlemmar ett gemensamt sparande som de sedan kan låna från.
Foto: Leif Gustavsson/IKON

Nu tändas tusen juleljus

Nu tändas tusen juleljus är budskapet i julkampanjen som pågår mellan första advent och trettondedag jul. Det är Hela världen, Svenska kyrkans internationella arbete som i jultid varje år samlar in pengar till olika hjälpprojekt i världen.

Tillsammans ska vi tända hoppets ljus för kvinnor runt om i världen som kämpar för rätten till sitt eget liv och sin egen kropp. Alla människor har rätt till utbildning, sjukvård och möjlighet till egen försörjning. Men det är långt ifrån självklart. Idag diskrimineras kvinnor över hela världen för att de är fattiga och för att de är kvinnor. Våld, övergrepp och traditioner begränsar och gör många liv hårt. Hela världen, Svenska kyrkans internationella arbete, ger människor möjlighet att bygga en bättre vardag där kvinnor och män ges lika villkor. Svenska kyrkan stödjer projekt som skapar säkerhet för kvinnor som lever mitt i krig. Projekt som lär kvinnor läsa och skriva. Projekt som byter ut fattigdom mot försörjning, självkänsla och en röst. Målet är att samla in 40 miljoner kronor.

Nu tändas tusen juleljus

Ge en julgåva!
Stöd vårt arbete med 50 kr
SMS:a "Hopp" till 72950

Svenska kyrkan
INTERNATIONELLT ARBETE

Lingon & Blåbärs kläder är både sköna och miljövänliga

Carola Granström driver sedan i augusti i år den lilla outlet-butiken Lingon & Blåbär i Västanfors. Det är ingen slump att det är just Lingon & Blåbärs kläder som Carola har valt att sälja. För henne är det viktigt att det är kvalitetskläder som håller länge och är tillverkade utan skadliga tillsatser.

– Kläderna är väldigt sköna och designen passar många, förklarar Carola, som har sålt samma klänning till en 92-årig dam och en 18-årig tjej. Jag vet att det är bra kläder och jag tror att det är därför som det har gått så bra för mig att sälja de här kläderna.

Carola är den av företagets säljare som säljer mest i hela Sverige, och det är bara här i Fagersta som det finns en outlet-butik. Det gör att Carola har kunder från både Sala, Västerås, Stockholm och Göteborg.

– De som brukar handla här kommer tillbaka, berättar Carola, och så sprider det sig att det finns en butik här.

Visningar och butik

Oftast sker försäljningen på visningar hemma hos värdinnor. Där får man möjlighet att prova och beställa kläder från säsongens kollektion. I butiken säljer Carola kläder från tidigare kollektioner till ett nedsatt pris. Carola ordnar även visningar i sin butik när det kommer en ny kollektion.

– Jag ville ha en lokal, eller ett

Carola Granström jobbar även på ICA Fontänen och har öppet i Outlet-butiken i Västanfors torsdag och fredag kl 9.30–18 samt lördag kl 9.30–13.

Text och foto: Cecilia Kjellin Eriksson

”show-room” för att kunna erbjuda visningar där. Det är inte alla värdinnor som vill ha visningar i sina hem, så det här tycker jag är en bra lösning.

Fagerstatjej startade företaget

Marie Höckerman (Abrahamsson) från Fagersta och Britt Hörding startade Lingon & Blåbär 1996. I början såldes bara barnkläder, men nu finns även kläder för vuxna. Det är fortfarande Marie och Britt som designar kläderna till varje höst- och vårkollektion. Tyger och material är noga utvalda och är tillverkade utan miljöfarliga tillsatser. Alla babykläder upp till storlek 90 är gjorda av ekologisk

bomull. Kläderna sys av utvalda avlönade sömmerskor i Europa och kläderna säljs även i andra europeiska länder.

Följa tvättråden är viktigt

Lingon & Blåbär rekommenderar sina kunder att använda tvättmedel utan blekmedel och att inte använda sköljmedel av miljöhänsyn. Ett annat argument för att köpa Lingon & Blåbärs kläder är att de är tidlösa för att de ska hålla länge. – Det är viktigt att följa tvättråden, och om man är noga med att göra det så håller kläderna i många år, förklarar Carola och visar en barntröja som sju barn har använt, men som ser nästa ny ut.

Handlade själv under många år

Carola har själv köpt Lingon & Blåbärs kläder ända sedan barnen var små och det finns mycket som hon tycker är bra med dem. Kläderna är mjuka och sköna och designade så att de passar både smala och lite kraftigare personer. De sprakande färgerna är säkra och faller inte. Dessutom går färgerna igen från kollektion till kollektion så att det är lätt att passa ihop med kläder från en tidigare kollektion. Det är alltid samma nyans av rött eller grönt, och det finns alltid ett bassortiment till barnen.

– Jag kände att nu vill jag börja sälja Lingon & Blåbär, och det var absolut rätt tid, säger Carola. Det är en jättesatsning för mig eftersom allt är nytt och det gäller att hitta bra rutiner. Jag tror att det går att utveckla hur mycket som helst, för det är få säljare i det här området.

Fakta om Lingon & Blåbär

- Startade med barnkläder i Åkersberga 1996
- Merparten av kollektionerna är Öko-Text certifierade enligt klass 1, vilket betyder att kläderna är tillverkade utan tillsatser som kan vara skadliga för hud och hälsa.

Läs mer på www.lingonochblabar.se där du också kan handla i webshopen

Ersta har öppnat hospice för barn

I september invigdes Lilla Erstagården, som är nordens första barn- och ungdomshospice.

Ungefär 100 barn i Stockholms län lider av en dödlig sjukdom och behöver vård i livets slutskede. De har tidigare fått stöd från barnsjukhusen men har även vårdats hemma. Nu har de svårt sjuka barnen och ungdomarna fått en möjlighet att ta del av avancerad palliativ vård på ett hospice.

Det är Ersta diakoni som har startat Lilla Erstagården i Nacka. Gården har plats för åtta barn och familjer främst från Stockholms län. Miljön på hospicet präglas av lekfullhet och mycket omsorg har lagts vid inredningen för att passa barn, till exempel finns det bärbara datorer i varje rum. Vårdhunden Livia har gått en utbildning för att arbeta på Lilla Erstagården. Hon kommer att finnas på hospicet och har exempelvis lärt sig att hämta tandborstar. Livia är den enda vårdhunden för barn i Sverige.

Ersta diakoni vill skapa förutsättningar för ett gott mänskligt liv och arbetar för och med människor i utsatta livssituationer. Utifrån en kristen helhetssyn på människan bedriver man sjukvård, social verksamhet samt utbildning och forskning. Ersta diakoni är en fristående non-profit-organisation. Ordet diakoni kommer från grekiskan och betyder tjäna. Läs mer på www.erstadiakoni.se

Be på nätet

Nu finns ett urval av de ca 35 000 böerna från Svenska kyrkans hemsida utgiven som bönbok.

På Svenska kyrkans bönwebb kan du läsa andras böner och skriva egna. Välkommen!
www.svenskakyrkan.se/be

Kan vi själva göra äktenskapsförordet?

Vi är ett gift par med barn från tidigare äktenskap men inga gemensamma. Vi har ett inbördes testamente, där vi vill att den som överlever den andra ska ärva denna med fri förfoganderätt. Barnen har ju ändå rätt att få ut sin laglott om de kräver det.

Vi vill nu skriva ett äktenskapsförord, där fruns egendom ska vara enskild. Kan vi inte bara skriva att fruns konton som finns vid ett eventuellt dödsfall ska vara hennes egna och likaså att hennes del av bostadsrätten vid eventuell försäljning är hennes egen?

Kan man skriva så fast vi inte ens amorterat på lånen utan allt är skuld? Vi betalar bara räntorna. Måste vi anlita jurist eller kan vi skriva ett äktenskapsförord själva på en mall som vi köper genom internet?

Funderingar

Svar: Tyvärr kan man inte i ett äktenskapsförord avtala hur som helst, till exempel att viss egendom ska utgöra enskild egendom vid ett eventuellt dödsfall men inte vid en skilsmässa. Ett dylikt utformat villkor är att betrakta som ogiltigt.

Det finns alltså all anledning att ta hjälp av en familjerättsjurist om ni vill säkerställa att ert avtalsenare vid en eventuell prövning inte räknas som ogiltigt eller att det får andra konsekvenser som ni inte förutsett.

Tingsrätten, som har att registrera äktenskapsförordet, gör nämligen inte någon prövning av innehållets juridiska hållbarhet. Det har lett till att ett stort antal äktenskapsförord idag är behäftande med stora brister i sin utformning.

Ida Jansson, jurist

Kyrkans Allmänna Juridiska Byrå

Ida Jansson, jurist tel 0223-434 76

Martin Lindgren, jurist tel 0223-434 75

Julens gudstjänster

Julafton 24/12

kl 09 Grötfrukost i Brukskyrkan

kl 10 Julandakt i Brukskyrkan

kl 11 Julkrubba i Västanfors kyrka. En julgudstjänst för hela familjen.

kl 17 Julbön i Västervåla kyrka

kl 23 Julnattsmässa med kyrkokören i Västanfors kyrka

Juldagen 25/12

kl 07 Julotta i Västervåla kyrka med kyrkokören och julottekaffe i Sockenstugan.

Julottebussen avgår från Fagersta enligt följande:

kl 05.50 Bring Citymail (mittemot kommunhuset)

kl 05.55 Brukskyrkan

kl 06.00 Bergslagssjukhusets entré

kl 06.05 vid PerOls-skolan (Floravägen)

kl 06.15 Järnvägsstationen Västanfors

kl 06.30 Ombenning

kl 06.40 Ängelsberg - Gamla Brukshandeln

kl 09.30 Återresa

Fackeltåg

kl 06.20 från Nyhem

kl 06.30 från gamla Wåhlagården

Facklor finns vid samlingsplatserna och vi rekommenderar alla att bära reflexväst. Arr: Västervåla gymnastikförening och Engelsbergsbygdens intresseförening

kl 11 Joulukirkko Finsk julgudstjänst i Västanfors kyrka

Annandag jul 26/12

kl 15 Gudstjänst i Brukskyrkan

kl 18 Katolsk gudstjänst i Brukskyrkan

Nyårsafton 31/12

kl 18 Nyårsbön i Västervåla kyrka

Nyårsdagen 1/1

kl 18 Ismässa på Lindgårdens uteplats

Söndag 2/1

kl 18 Mässa med få ord i Västanfors kyrka

Torsdag 6/1 Trettondedag jul

kl 14 Bygudstjänst med julgransplundring i Västervåla sockenstuga

kl 18 Gudstjänst med internationellt tema i Västanfors kyrka. Kyrkkaffe i kyrkan.

Söndag 9/1

kl 15 Mässa i Brukskyrkan

Söndag 16/1

kl 10 Familjegudstjänst i Västanfors kyrka och julgransplundring på Lindgården.

Päiväpiiri firar 40 år

Jarmo Vuorinen, Rauni Ahonen och Osmo Kyhrönlähti var aktiva deltagare i Päiväpiiri när det startade för 40 år sedan. Text och foto: Cecilia Kjellin Eriksson.

I år har den finska församlingsverksamheten funnits i 40 år. Det började i januari 1970 när pastor Erkki Kokko från Finland jobbade i församlingen. I början träffades man hemma hos pastor Kokko för att fira andakt och senare flyttade verksamheten till Brukskyrkan. Pastorns fru Pirkko hade verksamhet för finskspråkiga barn.

Jarmo och Osmo har tidigare varit med i Kyrkorådet och i Kyrkofullmäktige i församlingen, och de har under alla år kämpat för att få en egen finskspråkig präst till församlingen. I Västerås stift finns finskspråkiga präster som firar finska gudstjänster i flera församlingar.

– Det känns viktigt att kunna uttrycka sig på sitt eget språk när man ska prata om sina innersta tankar och känslor, säger Jarmo. När man vill prata om svåra saker behöver man kunna använda sitt eget språk. Det var mycket den funktionen som Päiväpiiri hade, med trevlig gemenskap där man kunde lätta sitt hjärta. Folk trivdes och vi läste bibeltexter och diskuterade.

Jarmo, Osmo och Rauni minns tillsammans att man ett par gånger om året brukade åka på resa till närliggande kretsar för att träffa finskspråkiga i andra församlingar. Det var trevliga utflykter, tycker de. De pratar också om en lägergård i Folkärna som den finskspråkiga verksamheten i stiftet använde för läger och andra aktiviteter för barn och vuxna. De hjälptes åt att renovera och måla det gamla ålderdomshemmet så att folk från hela stiftet kunde komma dit. Särskilt minns de ett stort bröllop som firades där på Finngården.

I dag träffas församlingsbor med finska som modersmål i Brukskyrkan varje tisdag eftermiddag. Päiväpiiri betyder dagcirkel, och är just en möjlighet att träffas under dagtid och få umgås och prata sitt modersmål. En inbjuden gäst står för programmet, och gruppen har även en enkel andakt där man gärna sjunger många psalmer. Kaffe med smörgås intages under livliga samtal. Allting sker givetvis på finska, men alla är varmt välkomna att vara med, oavsett språk. Även en finsk gudstjänst firas en söndag i månaden.

Varje måndag kl 14 träffas en grupp finskspråkiga kvinnor i Brukskyrkan för att handarbета, baka mm till förmån för Svenska kyrkans internationella arbete – hela världen.

Foto: Tage Berggren, VLT 1975.

MITT i LIVET

Ansvarig utgivare: Henrik Rydberg, tel 434 10. **Redaktör:** Cecilia Kjellin Eriksson, tel 434 06. **Repro:** TEXT & REPRO, Västerås. **Tryck:** PRIMATryck, Hallstahammar. **Omslagsfoto:** Magnus Aronson. Redaktören svarar för osignerat material.

WWW.SVENSKAKYRKAN.SE/VASTANFORS

Svenska kyrkan
VÄSTANFORS VÄSTERVÅLA

Om vardagshjältar

- 1 Finns det vardagshjältar?
- 2 Vad är en vardagshjälte?
- 3 Känner du någon vardagshjälte?
Vem? Varför är han/hon en hjälte?

Foto: Emmy Iwarsson

Lennart Persson

1. Ja, det finns det säkert.
2. En som ställer upp för folk.
3. Nej, inte någon som jag kommer att tänka på just nu.

Monika Hed Johansson & Annika Hammarbäck

1. Det är klart att det gör.
2. Någon som vågar vara sig själv och som gör livet kul och bra för andra. Någon som gör något gott, som hjälper andra i en svår situation.
3. Alla är vardagshjältar någon gång i livet.

Jan Lejdelin

1. Det gör det säkert.
2. Den som vågar göra det oväntade. Den som har civilkurage och vågar ingripa vid brott eller trakasserier.
3. Ja, folk som vågar ta ställning och säga ifrån, till exempel i diskussioner om invandring.

Johnatahn Holmberg

1. Ja, det tror jag väl.
2. De som hjälper andra, till exempel skänker pengar till Rädda barnen.
3. Ja, polisen Anna för hon kan sitt jobb. Hon är snäll och omtänksam fast hon är polis. Hon är inte hård för det.

Siv Johansson

1. Ja, det är klart att det finns.
2. En som hjälper andra. En som lyssnar på människan och hör både små och stora frågor.
3. Nej, inte på rak arm.

Ulla Lindman

1. Ja.
2. De som jobbar inom vården.
3. Ja, en kvinna som jobbar på långvården och tar hand om gamlingar. Jag har två grannfruar också som har jobbat på Malmen.